

**PODELITEV DOMICILNE
LISTINE MEDVOJNIM
AKTIVISTOM**

Po dolgotrajnem navdušenem aplavzu je navzočim sporočil, da so delegati vseh treh zborov na skupni seji dne 24. aprila sprejeli odlok, da se medvojnimi aktivistom OF na območju naše občine podeli domicil. Ob tem je spregovoril o odločilni vlogi

Osvobodilne fronte in poudaril, da je bilo za našo osvoboditev poleg brezkompromisnega obojebojnega boja proti okupatorju in domačim izdajalcem vloženega tudi ogromno aktivističnega dela, o katerem vse premalo pišemo in vse premalo vemo. V Sloveniji je več tisoč aktivistov OF žrtvovala svoja življenja, v naši občini je med padlimi skoraj polovica aktivistov, na stotine pa jih je bilo v za-

porih in taboriščih. Danes jih v naši občini živi in dela prek 1300. Dotaknil se je tudi obdobja po osvoboditvi, ki je prav tako bogato, polno aktivistov in vstrajne delovne požrtvovalnosti medvojnih aktivistov OF.

Domicilno listo so prevzeli njihovi predstavniki, v imenu vseh pa se je zahvalila Fani Tomičević.

SG

Nov način financiranja krajevnih skupnosti

Krajevna skupnost je v ustavi opredeljena kot odprta samoupravna skupnost, katere delovanje ni več utesnjeno le na ozek teritorij znotraj formalnih meja, temveč je vse bolj obravnavana kot del širše družbene skupnosti. Prav tako tudi vsebina njenega delovanja presega doslej običajno področje komunalne problematike. Krajevna skupnost je celica, v kateri delovni ljudje in občani zadovoljujejo večino svojih potreb, izvršujejo svoje ustavne pravice, samoupravljanja, družbenega in političnega delovanja.

Druga bistvena prvina pri opredeljevanju vloge in položaja krajevnih skupnosti v naši družbeni ureditvi je njena tesna povezanost z vsemi oblikami združenega dela. Še več: krajevne skupnosti si ne moremo predstavljati in zamišljati brez tega sodelovanja, saj je opredeljena kot tista skupnost, v kateri se predvsem srečujejo, soočajo in uresničujejo nekateri najpomembnejši interesi in potrebe delavcev v združenem delu.

Uresničevanje take zamisli krajevnih skupnosti je torej del celovite družbene akcije, njen cilj pa je zagotoviti, da bodo delavci v združenem delu resnično in neposredno odločali o pogojih in rezultatih svojega dela, s tem pa tudi o celotni družbeni reprodukciji.

V tej akciji imajo družbenopolitične organizacije odgovorno nalogo krepitve zavesti in spoznanja slehernega delavca o tem, da pomeni usposabljanje KS za nove naloge tudi zagotovilo za uresničevanje nekaterih njegovih pomembnih potreb in interesov, ki jih lahko zadovoljuje v svoji krajevni skupnosti.

Novo oblikovanje in uveljavljanje vloge krajevnih skupnosti pa nujno terja spremembe tudi v nekaterih zunanjih pogojih. Samo preoblikovanje samoupravnega in upravnega sistema v KS pomeni del formalnih in vsebinskih sprememb. Drug prav tako pomemben del pa je zagotovitev možnosti za izvajanje vseh nalog krajevnih skupnosti.

Pod zagotavljanjem možnosti dela se najpogosteje srečavamo s financiranjem. Prav to je izredno pomembno tudi v krajevnih skupnostih.

Znano je, da je dosedanji način financiranja KS prek občinskih proračunov postal nesprejemljiv, po drugi strani pa sredstva občinskih proračunov v bodoče ne bodo zadostovala za kritje teh potreb. Treba se je torej dogovoriti za nov, boljši sistem financiranja. Ob tem moramo imeti v mislih vse možne mere financiranja in hkrati tako tehniko zbiranja sredstev, ki bo kar se da racionalna. Trošenje sredstev mora temeljiti na kvalitetnih in kreditiranih programih krajevnih skupnosti. Istočasno pa ne smemo spregledati dogovorov in zakonskih določil o družbeno ekonomskih odnosih, še zlasti o delitvi dohodka.

Sredstva za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti (ne gre torej za financiranje KS kot organizacije, temveč za potrebe ljudi) bodo zagotavljali predvsem:

a) občinski proračun – za kritje funkcionalnih izdatkov KS. Ta sredstva morajo zagotavljati normalno delovanje celotnega samoupravnega, upravnega in delegatskega sistema v KS (administracija, osebnih dohodki delavcev, delovanje odborov, komisij, delegacij itd.);

b) samoupravne interesne skupnosti; ta sredstva bodo namenjena izvajanju tistih nalog KS, ki bodo sestavni del pro-

grama posamezne interesne skupnosti. To pa seveda pomeni, da bodo morali biti v bodoče programi KS izdelani zelo zgodaj, da jih bodo lahko uporabile SIS pri izdelavi svojih programov. Posebna obveznost pa seveda velja za sestavo srednjeročnih programov KS;

c) samopriskrbi delovnih ljudi in občanov, ko bodo tudi v bodoče pomembni viri sredstev KS. Pri tem velja poudariti to, da so občani vedno pripravljeni prispevati v obliki denarja, materiala ali dela, če seveda vedo, kam in za kaj je samopriskrbi namenjen;

č) davke, takse in druge davščine, ki jih krajevnim skupnostim lahko odstopi občina. To so torej možni viri, ki za enkrat še niso obdelani, verjetno pa bodo to strogo namenska sredstva;

d) prispevki delovnih organizacij, in sicer dvojni:

– sredstva, ki jih delovna organizacija združi s sredstvi KS za financiranje neke skupne dogovorjene naloge. Ta prispevek bo običajno dobila tista krajevna skupnost, kjer delovna organizacija deluje in bo namenjen predvsem preprečevanju in odstranjevanju negativnih vplivov delovne organizacije na svoje okolje (obnova zelenic in nasadov, popravilo preobremenjenih cest, gradnja in vzdrževanje skupnih, npr. športnih objektov itd.);

– sredstva, ki jih delavci namenijo za zadovoljevanje svojih potreb v KS, kjer živijo. To so sredstva, o katerih zadnje čase veliko govorimo, kadar imamo v mislih financiranje KS. Pri teh sredstvih velja načelo, da jih delavec „nosi s sabo“ v kraj bivanja in so namenjena zadovoljevanju najosnovnejših potreb njega samega in njegove družine. (O teh sredstvih bo govor še kasneje);

e) sklad za družbeni standard. Naša občina je prva v Ljubljani imela posebni sklad za gradnjo objektov tako imenovanega družbenega standarda. Sredstva so se oblikovala iz prispevkov delovnih organizacij, namenjena pa so bila predvsem gradnji športnih objektov. Glede na nova načela delitve dohodka OZD bo najbrž potrebno preoblikovati tudi sklad za družbeni standard ter sredstva preusmeriti tudi na druga področja (razvoj trgovine, zdravstva, gradnja družbenih prostorov itd.).

Poleg omenjenih so najbrže možni še nekateri drugi viri financiranja, ki pa jih zanekrat še nismo iskali.

Regijska konferenca SZDL je pripravila osnutek DRUŽBENEGA DOGOVORA O NAČINU ZDRUŽEVANJA SREDSTEV V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH V ŠIRŠI LJUBLJANSKI REGIJI in ga dala v javno razpravo. Družbeni dogovor v bistvu ureja obnašanje

družbenopolitičnih organizacij, občinskih skupščin in krajevnih skupnosti pri zbiranju sredstev za financiranje dejavnosti KS, obravnava pa le sredstva, ki jih v te namene združujejo delavci v združenem delu. Družbeni dogovor nadalje obvezuje podpisnike, da opravijo vse potrebno za sklenitev samoupravnih sporazumov, ki bodo podrobneje urejali način zbiranja, višino vsakoletnega prispevka in način delitve sredstev v posameznih občinah.

Način, ki se zdi ta trenutek najboljše, da temeljne in druge organizacije združenega dela ob zaključnem računu nakažejo na občinski zbirni račun, dogovorjene prispevke na zaposlenega. Zbirni račun je le tehnika zbiranja in delitve, ni

O financiranju krajevnih skupnosti je že spregovoril družbenopolitični zbor občine, 3. junija pa bosta o družbenem dogovoru razpravljala tudi zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti.

Prav tako je predsedstvo občinske konference SZDL na svoji prvi seji 27. maja sprejelo stališča do družbenega dogovora ter določilo rok in nosilce za pripravo samoupravnega sporazuma o financiranju potreb občanov v krajevnih skupnostih.

pa sklad kot imovinska masa. Vprašanje je tudi, ali naj se prispevek nakazuje v enem znesku ali v obrokih, kar je predvsem pomembno zaradi obremenjenosti obratnih sredstev v OZD.

Sredstva bi se delila po naprej dogovorjenih kriterijih. Eden izmed njih je lahko npr. Število zaposlenih krajanov v KS, brez dvoma pa je osnova za delitev sredstev verificiran program krajevnih skupnosti.

Pri delitvi bo treba del sredstev združevati za solidarnostno financiranje tistih KS, ki bi po sprejetih kriterijih zbrale premalo sredstev za uresničevanje svojega osnovnega programa. To bodo predvsem podeželske KS, kjer je število zaposlenih sorazmerno majhno.

Vsa ta razmišljanja najbrž niso povsem usklajena, pa tudi ne dajejo recepta za najboljšo financiranje KS. Porodila ga je le želja spodbuditi krajevne skupnosti in družbenopolitične organizacije v KS in OZD k razmišljanju o tem, kako urediti sistem financiranja potreb v KS. Brez dvoma je letošnje leto zadnje, ko poteka financiranje KS še prek proračuna. Zato se moramo čimprej dogovoriti, kako bomo v bodoče financirali svoje potrebe v okviru krajevnih skupnosti.

Nova športna dvorana je velika pridobitev za vse občane in ne le za športnike

Sekretar občinskega komiteja ZKS Franc Reje v razgovoru s prvim občanom Edvardom Kardeljem

BILEČA – NAŠA POBRATENA OBČINA

V naši skupnosti smo že pisali o našem pobratenem mestu Bileća. Vemo, da je to občina z bogato revolucionarno preteklostjo, občina prizadevnih delovnih ljudi, ki vztrajno bijejo boj za napredek in se po tridesetih letih tega boja v svobodi lahko pohvalijo z izjemno velikimi rezultati. Bileća je k zmagovitemu koncu vojne prispevala številne človeške žrtve, pretrpela pa je tudi veliko materialno škodo. Če sicer gospodarsko in kulturno zaostali kraj, je doživel požege okoliških naselij, uničenje živinoreje in drugih materialnih dobrin. Tako rekoč z golimi rokami so se občani po osvoboditvi spoprijeli z razdejanjem in zaostalostjo. Bili so uspešni in tako tudi nadaljujejo. To je tudi tista vez, ki nas ob spominu na mračne predvojne in vojne dni, ko so bili v Bileći zaprti revolucionarji, veže v pobratenu.

Nekaj podatkov iz sodanosti Bileće:

Bilečo so osvobodilne enote 29. udarne heregovske divizije 2. oktobra leta 1944.

Okrog 3000 Bilečanov je sodelovalo v NOB. Od teh je bilo 2.200 aktivnih borcev; 456 jih je za vedno ostalo na bojiščih širom pa naši domovini; med njimi je tudi 12 narodnih herojev. Okrog 290 občanov je bilo zaprtih v raznih taboriščih. V političnem terorju je izgubilo življenje 570 državljanov.

Tričlanska delegacija iz pobratene občine Bileća v sproščnem razgovoru pred športno dvorano

O hrabrosti, vojaških sposobnostih in visoki partijski zavesti najzgovornejši govori podatek, da je bilo okrog 80 Bilečanov na položajih komandirja ali politkomisarja bataljona ali brigade, čez 100 pa na položajih komandirja ali komandirja čete.

Danes ima občina Bileća 12 proizvodnih ali uslužnostnih organizacij združenega dela ter srednješolski center z gimnazijo in poklicno šolo, v katerem se šola 520 učencev. Imajo tudi štiri osnovne šole s 23 področnimi oddelki, v katerih je 2100 učencev. Na višjih in visokih solah študira letos 200 študentov, tako da je vsak peti občan dijak ali študent. V zadnjem obdobju je 100 Bilečanov končalo višjo ali visoko šolo. V zadnjih nekaj letih pa je v Bileći 95 odstotkov vse odrasle mlade končalo osnovno šolo; s tem uspehom so se povzpeli nad republiko in jugoslovansko povprečje.

Lani je gimnazija praznovala 20-letnico delovanja. V tem obdobju jo je obiskalo 680 dijakov, ki so večinoma nadaljevali študij na višjih in visokih solah.

V tridesetih letih je bilo v investicije vloženo okrog 350 milijonov dinarjev, od tega v gospodarstvo okrog 185, v negospodarske dejavnosti pa okrog 165 milijonov. Zgradili so 2160 stanovanj, v gradnji pa jih je okrog 90.

Modernizirali in asfaltirali so 51 km cest I. reda, okrog 6 km mestnih ulic, naredili 13,5 km lokalnih cest in okrog 120 km vaskih poti.

Elektrificirali so 896 gospodarstev v 30 vaseh. Kljub temu je elektrificiranih komaj 49 % vseh vaskih naselij. Na tem področju so večje težave zaradi velike oddaljenosti vasi.

Za komunalna dela v mestu (črpalne vodne postaje, vodovod, kanalizacija itn.) so vložili okrog 20 milijonov dinarjev. Seveda je to veliko premalo in na tem področju še obilo dela.

Lani so ustvarili 460 milijonov dinarjev skupnega dohodka, 120 milijonov dohodka in 26 milijonov ostanka dohodka za razširjeno reprodukcijo.

Skupni dohodek ustvarjajo: 70 % industrija, 5 % kmetijstvo in 25 % druge dejavnosti.

Pripravljen imajo program za rekonstrukcijo in modernizacijo obstoječe industrije ter za gradnjo objektov družbenega standarda, kar bo z več novimi objekti povečalo število delovnih mest, mestu Bileć pa zagotovilo nadaljnji razvoj.

SG